

REMISSYTTRANDE

Datum

2012 -04- 25

Dnr

8213-11-80

Aktbil. 3

e-post ink. 120425

REGERINGSKANSLIET
JUSTITIEDEPARTEMENTET
REGISTRATORN

Ink 2012 -04- 26

Dnr

h11
Ju2011/1164/L5
Ju2011/7648/2 kop
L5

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 STOCKHOLM

monika.bergstrom@ministry.justice.se

TRANSPORTER AV FRIHETSBERÖVADE (SOU 2011:7) OCH EN KONSEKVENSANALYS (STATSKONTORET, RAPPORT 2011:28)

Departementets dnr Ju2011/1164 och Ju2011/7648

Inledning

Jag välkomnar att det införs en lagreglering av den transportverksamhet som Kriminalvårdens transporttjänst utför åt andra myndigheter och att organisation och ansvarsfrågor regleras på ett sätt som skapar förutsättningar för en rättssäker och effektiv hantering.

Jag har också förståelse för att utredningen utifrån sitt uppdrag, med fokus på ett effektivt resursutnyttjande och förmodade stordriftsfördelar föreslår att ansvaret för alla transporter av frihetsberövade ska samlas hos Kriminalvårdens transporttjänst. Jag anser emellertid att det finns vissa problem med den valda lösningen utifrån både ett mera principiellt och ett individperspektiv.

Särskilda överväganden med hänsyn till den frihetsberövade (avsnitt 9)

Av statistikuppgifter i betänkandet och rapporten framgår att Transporttjänsten under år 2010 utförde totalt 44 560 transporter. Av dessa avsåg ungefär två tredjedelar eller 29 541 transporter av frihetsberövade inom kriminalvården, 4 462 avsåg transporter av frihetsberövade inom olika former av tvångsvård och 10 423 transporter av personer som var berövade friheten enligt utlänningslagen.

I betänkandet diskuteras vissa problemområden när det gäller Polisens och Transporttjänstens förutsättningar när det gäller att utföra transporter åt andra myndigheter. Det gäller bl.a. individens särskilda behov av omhändertagande vid olika former av tvångsvård. Utredningens förslag innebär att det i flera olika avseenden ska ställas skärpta krav på den beställande myndigheten vilket framstår som välmotiverat.

Förslagen löser dock inte de problem som kan uppstå vid t.ex. samtransporter av olika kategorier av frihetsberövade. Enligt min uppfattning kan man inte godta en ordning som innebär att det skulle kunna förekomma samtransporter mellan barn och personer med allvarliga psykiska sjukdomar eller att det skulle vara tillåtet att transportera barn eller sjuka tillsammans med personer som är misstänkta eller dömda för brott. När det gäller frågan under vilka omständigheter och förhållanden psykiskt sjuka ska kunna transporteras ligger det nära till hands att se transporten som en del i själva sjukvårdsarbetet och när det gäller barn måste självfallet anläggas ett barnperspektiv som kräver särskilda överväganden. De anpassade krav på kompetens, säkerhet och värdighet som måste ställas när det gäller transporter av skilda kategorier av frihetsberövade kan givetvis tillgodoses även om huvudmannskapet ligger samlat hos Kriminalvården men ekonomiska effektivitetskrav kan inte få dominera över de särskilda behov och krav som olika transporter ställer. Dessa frågor bör belysas och övervägas ytterligare i det fortsatta beredningsarbetet.

Privata utförare av transporttjänster (avsnitt 11)

Utredningen föreslår att Kriminalvården ska ges möjlighet att förordna väktare från auktoriserade bevakningsföretag att, inom ramen för sin anställning där, självständigt och på eget ansvar utföra vissa transporter av frihetsberövade personer. Det främsta skälet anges vara att man därigenom kan öka flexibiliteten inom transportorganisationen. Kriminalvårdens transporttjänst uppges ha svårt att möta efterfrågetoppar och utredningen menar att det inte är ekonomiskt försvarbart att transporttjänsten skulle ha en sådan överkapacitet att alla toppar kan hanteras. Privata utförare anges, till skillnad från Kriminalvårdens transportpersonal, i många fall kunna anlitas för transportuppdrag även nattetid. Det framstår därför som mest effektivt att kunna ta in tillfällig personal.

Utredningens argument framstår inte som övertygande. Särskilt inom ramen för en sådan större organisation som utredningen föreslår borde det vara både möjligt och mera ändamålsenligt att införa mera flexibla arbetstider för de anställda inom Kriminalvårdens transporttjänst än att låta utomstående privata aktörer sköta transporter nattetid. Det finns idag en stark tendens att i olika verksamheter använda privata utförare i offentlig verksamhet. Detta kan i vissa fall vara en lämplig ordning men jag är tveksam till att det när det gäller en verksamhet med så starka inslag av myndighetsutövning och där de som berörs är så utsatta är godtagbart att hela ansvaret ska kunna överlämnas till privata aktörer. Också denna fråga bör analyseras och övervägas ytterligare i det fortsatta beredningsarbetet.

Myndigheternas behov av information i samband med handräckning (avsnitt 20)

Utredningen anser att den beställande myndigheten ska åläggas en uppgiftsskyldighet för att den verkställande myndigheten ska ha tillgång till nödvän-

dig information i samband med handräckning. Förslagen innebär att det införs bestämmelser som ålägger den myndighet som begär biträde med transport att utan hinder av sekretess lämna den verkställande myndigheten de uppgifter om den enskilde som behövs för planeringen och genomförandet av åtgärden. De lagar som avses är lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård och lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård.

Vidare föreslås att de verkställande myndigheterna ska få ökad tillgång till uppgifter ur Polisens register. Bestämmelserna som möjliggör detta föreslås införda i de lagar som reglerar belastnings-, misstanke- och vapenregistren. Dessa lagar föreslås kompletterade på så sätt att registren även ska ha som ändamål att ge information om sådana uppgifter som behövs för planeringen och genomförandet av en handräckningsåtgärd enligt olika lagar om tvångsvård. De ska ankomma på den myndighet som begär handräckning att förse den verkställande myndigheten med praktisk information. Den föreslagna ordningen förutsätter ett fördjupat samarbete mellan myndigheterna för detta ändamål.

Jag delar utredningens uppfattning att den verkställande myndighetens behov av information för att kunna garantera säkerheten för alla inblandade i en handräckningssituation väger utomordentligt tungt och att adekvat information också är viktig för att säkerställa ett lämpligt bemötande av den person som handräckningsåtgärden avser.

Ur integritetssynpunkt är emellertid innehållet i dessa olika register och särskilt i misstankeregistret mycket känsligt. Särskilt om transportuppdrag skulle komma att överlämnas till privata aktörer men också om så inte blir fallet är det därför mycket viktigt hur ett sådant uppgiftslämnande utformas och regleras för att utesluta att uppgifter hamnar hos obehöriga. Också denna fråga bör ytterligare övervägas under det fortsatta beredningsarbetet.

Anna Skarhed

Gun Löfgren Cederberg